

Parasha Pinchas פִּינְחָס Bemidbar (Num) 25:10-30:1

De parasha van deze week Pinchas, begint met het prijzen van Pinchas, kleinzoon van Aäron, voor het doden van de slechte Zimri en Cozbi en beschrijft HaShems eeuwige beloning aan hem. Vorig jaar hebben we o.a. onderzocht hoe Pinchas Eliyahu werd. Daarnaast merken kabbalistische teksten ook op dat kleinere zielsvonken van Pinchas naar verschillende andere mensen in de geschiedenis gingen. Een van deze mensen is de Talmudische wijze Pinchas ben Yair, die nog prominenter wordt genoemd in de Zohar. De Talmud lijkt te stellen dat Pinchas ben Yair de schoonzoon was van Rabbi Shimon bar Yochai, terwijl de Zohar duidelijk maakt dat hij zijn schoonvader was. De tegenstrijdigheid heeft velen in het verleden voor raadsels gesteld. Hoe zouden we dit alles moeten begrijpen en wat heeft de Bijbelse Pinchas ermee te maken?

De Zohar stelt op een paar plaatsen dat de drie grootste mystici Rabbi Shimon bar Yochai ("Rashbi"), Rabbi Pinchas ben Yair en Rabbi Elazar, de zoon van Rabbi Shimon waren. In Zohar III, 203a, wordt ons verteld dat deze drie figuren respectievelijk overeenkomen met de patriarchen Abraham, Isaak en Jacob. Pinchas ben Yair wordt dus vergeleken met Isaak. Dit is niet alleen cosmetisch. In Sefer Gilgulei Neshamot, dit is het "Boek der Reïncarnaties", wijst Rabbi Menachem Azariah de Fano die leefde van 1548 tot 1620, erop dat Isaak reïncarneerde in de Bijbelse Pinchas. In feite zijn de numerieke waarden van hun namen hetzelfde! (פִּינְחָס = 208 = יִצְחָק) Natuurlijk ging er toen een vonk van Pinchas naar Pinchas ben Yair, waarmee de spirituele verbinding werd voltooid. Het boek wijst ook op iets wat nog veel fascinerender is:

De grootste tegenstander van Isaak in het leven was zijn halfbroer Ismaël. Deze laatste werd uiteindelijk uit het huis van Abraham verbannen, zodat hij geen slechte invloed meer op Isaak zou hebben. De Torah voorspelt dat Ismaël een "wilde ezel" van een man zou worden Bereshiet (Genesis) 16:12. Rabbi de Fano wijst erop dat Ismaël om zijn zonden recht te zetten, letterlijk werd gereïncarneerd in een wilde ezel, en dit was de beroemde ezel van Pinchas ben Yair!

De ezel en de verbinding met.

De Midrash (*Bereshiet Rabbah* 60:8) vertelt het verhaal van hoe de ezel van Pinchas ben Yair ooit door rovers werd gestolen. De ezel weigerde hun niet-koosjer voedsel te eten. Na drie dagen gaven de criminelen het op en lieten de ezel gaan, omdat ze een rottend ezel lijk wilden vermijden. De ezel keerde terug naar huis en Pinchas ben Yair ging onmiddellijk voedsel naar het arme dier brengen, want hij wist dat zijn ezel drie dagen lang niets had gegeten. De dienaren brachten wat gerst, maar de uitgehongerde ezel weigerde het te eten! Pinchas ben Yair vroeg de dienaren of alle juiste tienden waren gescheiden, en het bleek dat de opbrengst demai was, wat betekent dat er een lichte onzekerheid was over een bepaalde tiende. De gerst was inderdaad nog steeds koosjer, maar de ezel was extra streng geworden! Sefer Gilgulei Neshamot legt dan ook uit waarom de ezel zo bijzonder was: het was eigenlijk Ismaël, die juist extra streng moest zijn om de vele zonden uit zijn vorige leven goed te maken.

De Midrash eindigt met de latere rabbijnen die verklaren dat "als de vroege Wijzen engelen waren, wij slechts mensen zijn; en als zij mensen waren, wij slechts ezels", waarop Rav Mana antwoordt: "Wij zijn niet eens ezels" vergeleken met de ezel van Pinchas ben Yair! Dit impliceert dat Pinchas ben Yair tot de eerdere generatie van grote Wijzen behoorde, een punt dat ons kan helpen bij het oplossen van het dilemma van Pinchas ben Yair schoonvader/schoonzoon.

De problematische Talmud-passage staat in *Shabbat* 33b. Het vertelt hoe Pinchas ben Yair hoorde dat Rashbi en Rabbi Elazar eindelijk tevoorschijn kwamen uit hun jarenlange schuilplaats in de grot. De formulering daar is dat Pinchas ben Yair, *chataney*, "zijn schoonzoon", hoorde. Dit spreekt de meerdere plaatsen in de Zohar tegen waar Pinchas ben Yair wordt beschreven als Rashbi's schoonvader. De oplossing is te vinden in de *Ben Yehoyada* de boeken van de Ben Ish Chai, in zijn commentaar op het verhaal dat volgt in de Talmud. Omdat Rashbi en Rabbi Elazar hun tijd in de grot doorbrachten, en ze als het ware begraven in de grond zijn geweest, dit alles om Torah te leren. Maar hierdoor was wel hun huid vreselijk uitgedroogd en gebarsten. Pinchas ben Yair nam ze onmiddellijk mee naar het badhuis voor genezing.

De Talmud zegt dat Pinchas, Rashbi aan het wassen was en zijn wonden verzorgde, terwijl hij huilde om het lijden dat Rashbi doormaakte. Ben Ish Chai wijst erop dat een zoon zijn vader niet mag wassen om hem niet naakt te zien. Dit is iets dat we helemaal terug al leren, kijk maar in het geval van Noach en zijn zonen na de zondvloed. Dezelfde regels van vader en zoon gelden voor schoonvader en schoonzoon. Dus als Pinchas ben Yair Rashbi aan het wassen was, betekent dit dat hij zijn schoonvader moet zijn geweest, niet zijn schoonzoon. Om voor de hand liggende redenen mag een vader wel zijn kind wassen.

Bovendien vervolgt de Talmud dat toen Pinchas ben Yair huilde, Rashbi antwoordde dat hij juist blij moest zijn en helemaal niet verdrietig. Want zijn wonden waren in werkelijkheid de littekens van zijn geweldige Torah studie in de grot. De Talmud concludeert dat Rashbi aanvankelijk een vraag zou stellen en Pinchas ben Yair hem 12 verschillende antwoorden zou geven, en dat het voortaan Pinchas ben Yair was die een vraag zou stellen en Rashbi 24 verschillende antwoorden zou geven! De duidelijke implicatie hier is dat Pinchas ben Yair aanvankelijk Rashbi's leraar was en pas na de ervaring in de grot had de discipel zijn meester overtroffen. Zo vertelde Rashbi zijn schoonvader daarom blij te zijn en dat hij het verdiende om te zien dat zijn schoonzoon zo'n Torah grootheid bereikte.

En dus kunnen we vol vertrouwen concluderen dat Pinchas ben Yair echt de schoonvader van Rashbi was, zoals de Zohar zegt. Wanneer de Talmud *chataney* zegt in de passage hierboven, moet het verwijzen naar Rashbi als de *chatan*. De lezing zou moeten zijn dat Pinchas ben Yair hoorde over zijn chatan Rashbi. Met dit alles in onze gedachten houdend kunnen we nu ook een ander beroemd incident uit die tijd beter begrijpen.

Bar Kochva en het Messiaanse tijdperk.

Zoals al eens vaker in het verleden besproken, was Rashbi een van de vijf belangrijkste overlevende studenten van Rabbi Akiva, die zelf omkwam door de Romeinen tijdens de Bar Kochva-opstand. Rabbi Akiva had Bar Kochva destijds uitgeroepen tot de vermoedelijke messias. Als Rabbi Akiva dat deed, betekent dit dat Bar Kochva geen valse messias was, maar eerder een mislukte messias. *Sefer Gilgulei Neshamot* zegt zelfs dat Bar Kochva echt de vonk van Mashiach ben Yosef bevatte. We weten ook dat Eliyahu als eerste zou moeten komen om de komst van Mashiach aan te kondigen. Dus, wie zou de Eliyahu van die generatie zijn geweest?

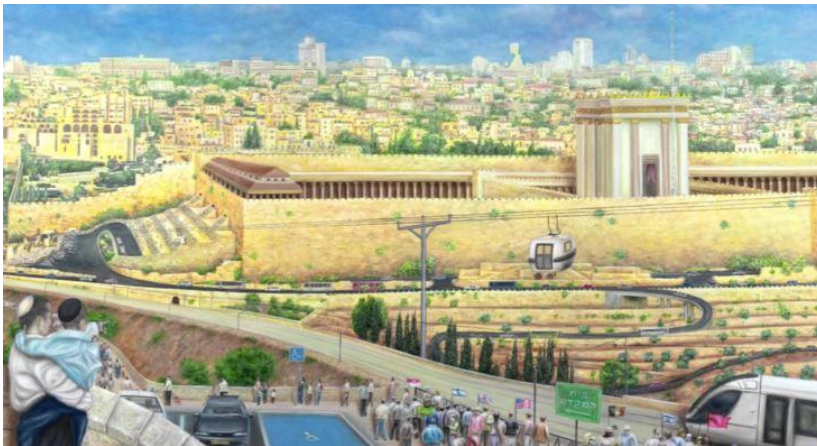
Als Pinchas ben Yair de schoonvader van Rashbi is, zou dat hem een tijdgenoot van Rabbi Akiva maken. Hij zou waarschijnlijk tot de rabbijnen hebben behoord die Bar Kochva tot de vermoedelijke messias uitriepen. En Pinchas ben Yair is de vonk van Pinchas, die Eliyahu is! In dat geval zou Pinchas ben Yair hebben gediend als de Eliyahu van die generatie. En dit stelt ons nu in staat om de beroemdste lering van Pinchas ben Yair, in de laatste Mishnah van *Sotah*, beter te begrijpen:

Pinchas ben Yair zegt: Vlugheid (in het naleven van mitzvot) leidt tot reinheid, reinheid leidt tot zuiverheid, zuiverheid leidt tot onthouding, onthouding leidt tot heiligheid, heiligheid leidt tot nederigheid, nederigheid leidt tot angst voor zonde, angst voor zonde leidt tot vroomheid, vroomheid leidt tot *Ruach HaKodesh* (goddelijke inspiratie), en *Ruach HaKodesh* leidt tot de opstanding van de doden, en de opstanding van de doden wordt geïnitieerd door Eliyahu.

Pinchas ben Yair zelf was op het hoogste niveau van vlugheid, heiligheid en *Ruach HaKodesh*. Hij was de Eliyahu van zijn generatie en geloofde dat de tijd rijp was voor het Messiaanse Tijdperk en de Wederopstanding van de Doden. Helaas, het mocht niet zo zijn, maar hij liet de fundering voor het pad naar die Uiteindelijke Verlossing wel achter. Zijn Mishnah diende als basis voor een soortgelijke verklaring die in zijn naam werd gegeven in *Avodah Zarah* 20b:

Torah-studie leidt tot waakzaamheid, waakzaamheid leidt tot opgewektheid, opgewektheid leidt tot reinheid, reinheid leidt tot onthouding, onthouding leidt tot zuiverheid, zuiverheid leidt tot vroomheid, vroomheid leidt tot nederigheid, nederigheid leidt tot angst voor zonde, angst voor zonde leidt tot heiligheid, heiligheid leidt tot *Ruach HaKodesh*, *Ruach HaKodesh* leidt tot de opstanding van de doden.

Dit diende op zijn beurt als basis voor *Mesilat Yesharim*, "Pad van de Rechtvaardigen", het klassieke leerboek voor persoonlijke ontwikkeling en spirituele groei, samengesteld door de grote Ramchal (Rabbi Moshe Chaim Luzzatto). Het boek is tegenwoordig dan ook de standaardlectuur in de Joodse wereld geworden en ieder individu heeft nu ook de tools om op te stijgen naar de hoogste spirituele niveaus. Door dit proces zullen we in staat zijn om het Messiaanse Tijdperk en de Wederopstanding van de Doden in te luiden, zoals Pinchas ben Yair lang geleden bedoelde.

'Op weg naar de derde tempel' door Ofer Yom Tov

Nog een laatste opmerking.

Voor degenen die erop wijzen dat Pinchas ben Yair ook in verhalen voorkomt samen met Rabbi Yehuda haNasi, een latere figuur, is dit eigenlijk ook geen enkel probleem. Volgens de traditie werd Rabbi Yehuda haNasi geboren op dezelfde dag dat Rabbi Akiva stierf. Rashbi ging enige tijd daarna de grot in. En 13 jaar later weten we dat Pinchas ben Yair nog steeds springlevend was. Op dat moment zou Rabbi Yehuda al in de vroege volwassenheid zijn geweest. Er is dus daarom geen reden waarom ze niet in hetzelfde verhaal kunnen voorkomen!

המקום & Talmud-online.nl

Shabbat Shalom

Jaäcov Noorland talmid van Rabbi J. de Leeuwe.

ha-makom.eu

**www.ha-makom.eu werkt nauw samen met Talmud-online.nl
Lessen kunt u ook op www.youtube.com/@talmoedkanaal vinden.**